

**EL LLIBRE
DE LA SETMANA**

Hans Fallada i l'Alemanya en crisi de la dècada dels 20

PERFIL

HANS FALLADA (1893-1947) VA OFERIR, AMB LES SEVES NOVEL·LES, UNA VASTA I MOLT INTERESSANT PANORÀMICA DELS PRIMERS CINQUANTA ANYS DEL SEGLE XX A ALEMANYA. 'LLOP ENTRE LLOPS', DE 1.200 PÀGINES, ÉS LA SEVA OBRA MAGNA

PERE ANTONI PONS

Després de la publicació de *I ara què, homenet?* i de l'excel·lent *Sol a Berlín*, Edicions de 1984 continua oferint als lectors catalans les novel·les més representatives de Hans Fallada. Ara és el torn de *Llop entre llops*, una obra ambiciosa, desmesurada, irregular i interessantíssima, que podem llegir en una traducció de Ramon Monton que s'intueix molt meritòria.

Apareguda originàriament l'any 1937, quan el nazisme ja estava consolidat en el poder i cada cop tenia més a punt la seva terrible maquinària de guerra, *Llop entre llops* és una radiografia nerviosa i vibrant del brou de cultiu que va permetre el naixement del Tercer Reich. Ambientada en l'Alemanya del 1923, Fallada ofereix una visió exhaustiva

de la República de Weimar, de les múltiples convulsions sociopolítiques i econòmiques que la caracteritzaren i de la manera com aquestes convulsions van afectar la quotidianitat de la gent.

No hi ha cap dubte que el propòsit de Fallada és hereu del realisme decimonònic –mostrar el funcionament del món en un lloc determinat i en una època concreta–, però el seu estil detallista, àgil i accelerat, i l'amplitud de gran angular del seu camp de visió demostren que la tradició dels grans novel·listes del segle XIX aquí està empeltada amb la desimboltura del periodisme modern. El mirall de Stendhal ha estat substituït per una càmera.

Traumatitzada per la derrota en la Primera Guerra Mundial i tocada de mort per les dures sancions imposades pels vencedors al Tractat de Versalles, l'Alemanya dels anys 20 està a frec del col·lapse absolut. La inflació s'ha disparat, "tot és arrossegat de manera febril per la còrtica del dòlar", l'atur no para de créixer i cada cop més gent es veu obligada a fer actes desesperats per subsistir, una constant remor de fons relacionada amb imminents cops d'estat fa créixer encara més la inestabilitat política, el malestar social desemboca cada dos per tres en disturbis i saquejos arreu del país, i la sensació que no hi ha futur fa que la amoralitat i "la corrupció dels costums" s'apoderin de tothom. Segons l'afortunada expressió de l'historiador Michael Burleigh, Alemanya estava immersa, aleshores, en una "crisi nacional ontològica".

En la primera meitat de la novel·la, el món que ens mostra Fallada és el que tan bé van pintar els expressionistes alemanys del primer terç del XX, sobretot Beckmann, Dix i Grosz. La diferència és que, al

LLOP ENTRELLOPS
HANS FALLADA
TRADUCCIÓ DE
RAMON MONTON
EDICIONS DE 1984
1208 PÀG. / 25 €

contrari d'aquests artistes coetanis, per fer el retrat del seu entorn Fallada no recorre ni a la deformació més o menys onírica i poetitzant ni tampoc a la caricaturització més o menys brutal i descarnada; se cenyeix a una claredat gairebé notarial, a l'objectivitat neutral del periodista que no tan sols vol deixar constància d'una certa realitat sinó que, a més, vol que parli per ella mateixa. Fins allà on és possible, Fallada mostra sense opinar ni jutjar. Per això ens presenta una enorme diversitat d'escenaris –tuguris, pensions infectes, casinos de joc, hotels de luxe, mansions senyorials, cel·les de presons...– i ens ofereix una rica galeria de personatges, amb totes les contradiccions, esplendors, misèries i tribulacions imaginables.

Si tota la novel·la fos com aquesta primera part, seríem davant una obra mestra. Però a la segona part l'acció es trasllada del bulliciós, desordenat i viciós Berlín cap a una granja, al camp. I aleshores tot decau, perd interès. El que s'hi conta és més rutinari i convencional, resulta molt més irrellevant des d'un punt de vista periodístic i històric, i l'energia de la prosa s'esllangueix. Una llàstima. Però és que 1.200 pàgines són moltes pàgines.

Sigui com sigui, *Llop entre llops* és una novel·la poderosa. Humaníssima, supura pietat i empatia pels seus malaurats personatges: "En quin món més fugisser et mous, pobre homenet desorientat i confús". Lúcida i dramàtica, és especialment remarcable l'expressió del que podríem qualificar com a èpica de la desesperació: "I va sortir de nou a la ciutat xafogosa, estreta, sorollosa i despiedada, a la lluita quotidiana per aconseguir diners i pa per subsistir. ¿Però subsistir per què?, i per a qui? No ho sabia, encara no ho sabia". ♦♦

L'obra de George Grosz descriu les convulsions de l'Alemanya d'entreguerres. WIKIPEDIA

'LLOP ENTRE LLOPS' ÉS UNA RADIOGRAFIA NERVIOSA I VIBRANT DEL BROU DE CULTIU QUE VA PERMETRE EL NAIXEMENT DEL TERCER REICH

EL SECRET DE ...

Pep Prieto

El secret del periodista i novel·lista gironí Pep Prieto podria ser descobrir que treballa al departament de premsa del PSC. El mateix Prieto m'assegura que molts dels lectors de la seva columna al *Diari de Girona* o dels seus coneguts gironins desconeixen aquesta feina. Ve a ser com allò del periodista que diu a casa que treballa en un bordell. Jo encara tinc molt de respecte pel periodisme i pels partits polítics. Per tant, us faré cinc cèntims de dos secrets literaris de Pep Prieto.

Me'ls explica en l'últim acte de campanya de Pere Navarro, la festa de la Joventut Socialista de Catalunya a Razzmatazz. Amb una música infernal, de discoteca d'adolescents, comença recordant la primera de les tres novel·les –"Cada una retrata un moment vital meu"–, *La disfressa de l'indigent* (CCG Edicions, 2005). Hi descriu una roda de reconeixement en una comissaria que acaba malament: els llums s'apaguen i el delinqüent identifica la delatora a l'altra banda del vidre. La realitat s'hi assembla molt: un dia, pel carrer, la po-

licia va aturar Prieto i el va comminar a participar en una roda de reconeixement per un atracament en una floristeria. Els llums es van apagar i Prieto va veure la cara de la dona que denunciava. La policia va canviar les persones de la roda. Al segon llibre, *Mala premsa* (Groundwood Books, 2007), hi apareix un accident periodístic patit per ell. Quan era redactor al *Diari de Girona*, va haver de cobrir la notícia de la mort d'un rodamón al centre de la ciutat. Tot apuntava que havia estat la mort natural d'un home alcohòlic que viu al car-

CRISTIAN SEGURA

EL PERIODISTA I NOVEL·LISTA GIRONÍ TÉ DOS SECRETS LITERARIS I UN DE POLÍTIC

rer, però un cap de secció del diari insistia en l'opció de l'homicidi. Prieto va dir que no i va titular la notícia defensant la hipòtesi de la mort natural. L'endemà, l'article va ser publicat amb el títol d'"Assassinat". Va rebre un munt de queixes, un dia sencer de visites i trucades de familiars i d'altres veïns que l'acusaven d'irresponsable. "Fins i tot em van acusar d'haver-lo matat", diu. Així s'entén allò de voler ser pianista en un bordell. Fins i tot és preferible treballar per a un partit polític. Tot millor que ser periodista. ♦♦